

Alvar Aalto

-kuvakortit

Alvar Aalto -kuvakorteissa on 36 valokuvaa arkkitehti Alvar Aallon suunnittelemissa esineistä ja rakennuksista.

Voit käyttää kortteja monin tavoin kokonaisena tai leikata ne kahteen osaan.

Jokaisessa kuvassa on numero, jonka avulla löydät kuvan tietokortin.

Keskustelua elämästä ja ympäristöstä

Kysymysehdotuksia:

- Valitse yksi kortti, joka on sinusta kaunis.
- Valitse esine, jota haluaisit kokeilla, tai rakennus, jossa haluaisit käydä.
- Valitse kuva, joka tuo mieleen jonkin sinulle tärkeän paikan tai tapahtuman (esim. ystävän koti, konsertti, retki).
- Valitkaa parin kanssa yksi kortti ja miettikää yhdessä, miten haluaisitte esinettä tai rakennusta kaunistaa.
- Valitkaa parin kanssa yhteinen kortti ja perehtykää kortissa olevaan asiaan. Esitelkää kortti muille. Tehtävän voi antaa myös kotitehtäväksi.

Yhdistämislejät

Leikkaa kuvakortit kahteen osaan.

Jaa sopiva määrä puolikkaita pienryhmille. Pyydä ryhmiä etsimään parit.

Jaa pienryhmille sopiva määrä kokonaisia kuvia ja kuvien tietokortti ilman numeroa. Pyydä ryhmiä yhdistämään kuva ja teksti.

Levitä sopiva määrä kokonaisia kuvia pöydälle. Valitse mielessäsi jokin kuva, ja kuvaile sitä osallistujille. Ryhmä yrittää arvata, mikä kuva on mielessäsi. Vastauksen arvannut valitsee seuraavan kuvan ja kuvailee sitä toisille osallistujille.

Jaa jokaiselle osallistujalle sama määrä puolikkaita kortteja. Osallistujat levittävät korttinsa pöydälle kuvapuoli ylöspäin. Laita kuvien numeroitu puolikas pussiin. Jokainen nostaa vuorotellen pussista kortin. Jos nostajalla on kuvan toinen puolikas, se jätetään pöydälle parin viereen. Jos ei, niin kortti laitetaan takaisin pussiin. Voittaja on se, joka kerää ensin kaikki parit.

Kahteen osaan leikatuilla kuvakorteilla voi pelata tavallista vaikeampaa muistipeliä.

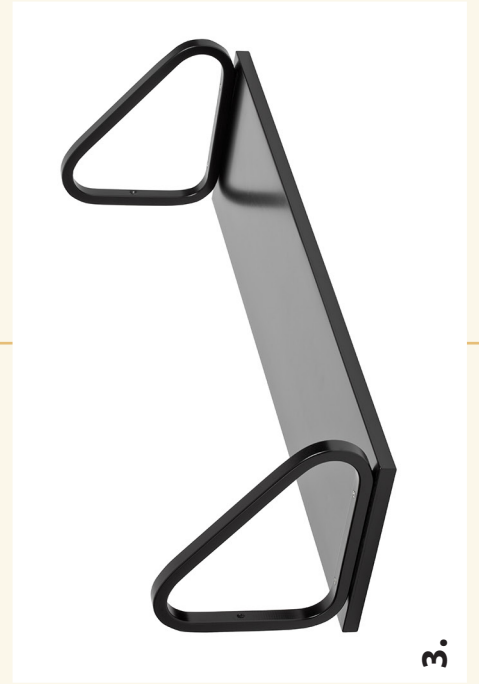
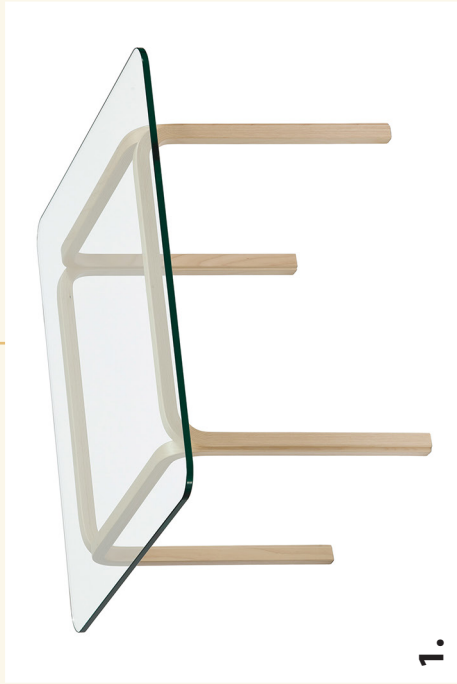
Alvar Aalto -kuvapeli on osa Alvar Aalto -aineistoa, joka on osa Suomi-sarjaa. Suomi-sarjan jokaiseen osaan sisältyy otteita Oppimateriaalikeskus Opikkeen julkaisemista selkokirjoista sekä tekstiin liittyviä kysymyksiä, tehtäviä ja kuvia.

Alvar Aalto -aineiston teksti, ohje, tehtävät ja kuvapeli löytyvät

- *Opikkeen verkkokaupasta (www.opike.fi) Suomalaisia taiteilijoita -kirjan yhteydestä*
- *Vanhustyön keskusliiton Vahvike-aineistopankista (www.vahvike.fi), kun kirjoitat hakukenttään sanan Alvar Aalto.*

Aineiston tekijä on geronomi Kirsi Alastalo, jonka työskentelyn on mahdollistanut Otto A. Malmin lahjoitusrahasto.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

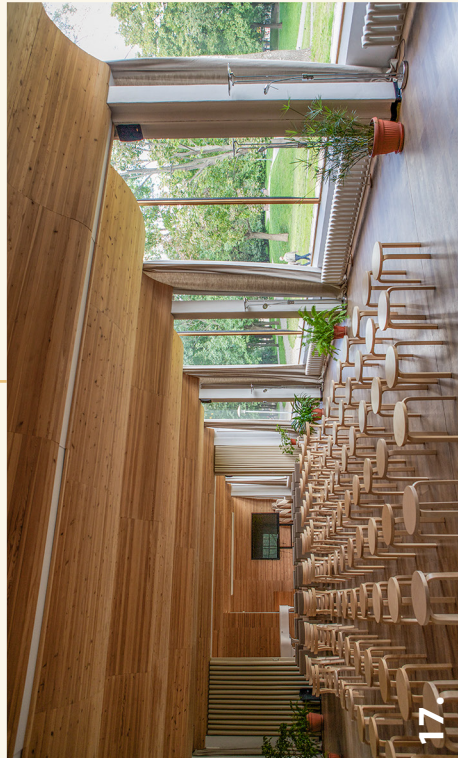
14.

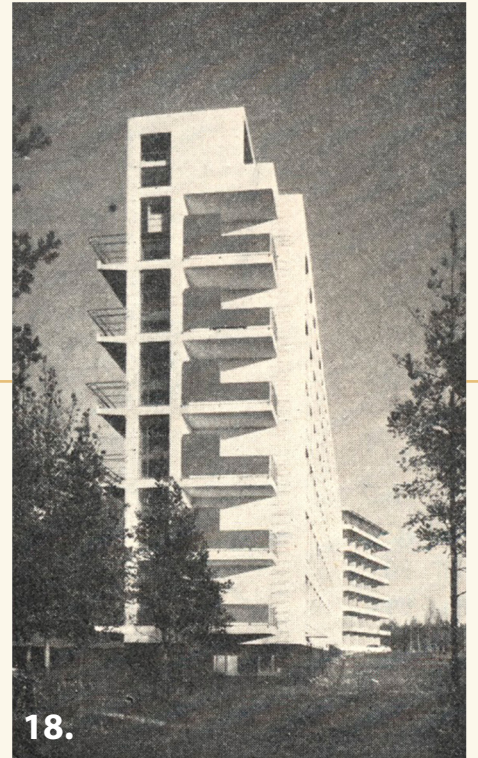
15.

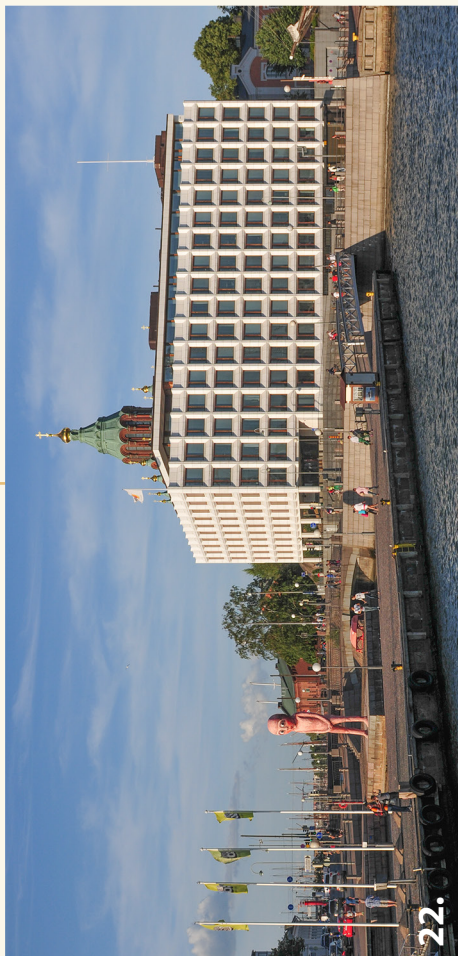
16.

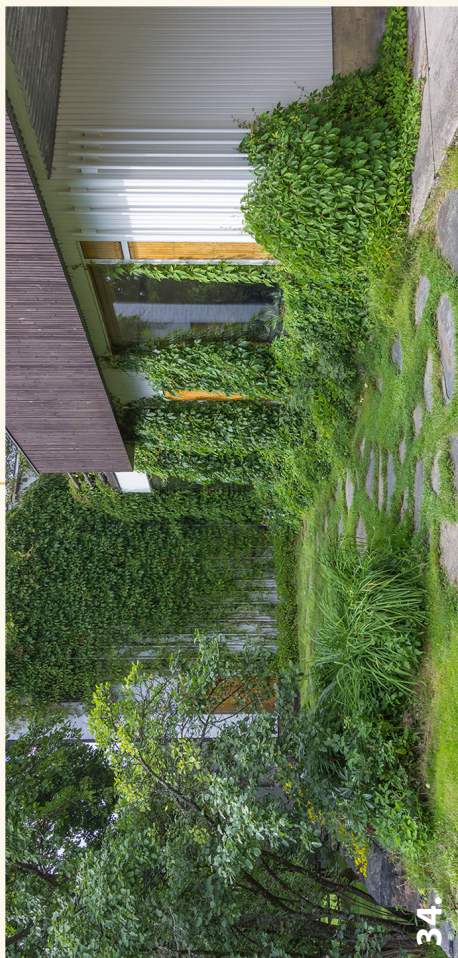
17.

18.

1.	2.	3.
<p>Lasilevypöytä Y805</p> <p>Huonekalutehdas Korhonen valmisti Aallon huonekaluja. Vuonna 1946 puuseppä Otto Korhonen ja Alvar Aalto kehittivät uuden jalkatyypin, jonka nimi oli Y-jalka. Se oli taivutettu ja liimattu niin, että se kääntyi kahteen suuntaan kuin Y-kirjain.</p> <p>Pula-aikana ei tehtaalla mennyt hyvin. Aino Aalto ehdotti pöytien valmistamista. Uusi Y-jalka otettiin käyttöön pienissä pöydissä, joiden pöytätaaso oli tehty lasilevystä.</p>	<p>Tarjoiluvaunu 900</p> <p>Aallon tarjoiluvaunu on muotoilun klassikko. Tarjoiluvaunun runko on taivutettua koivua, suuret pyörät vaneria, ja pöytätaaso kaakelia. Rottinkikori on punottu käsin.</p> <p>Aalto suunnitteli tarjoiluvaunun Pariisiin maailmannäyttelyyn, joka järjestettiin vuonna 1937.</p> <p>Maailmannäyttely on suuri kansainvälinen näyttely, jossa esitellään uusia keksintöjä. Pariisissa Suomen osastolla oli esillä paljon Alvar Aallon suunnittelempia huonekaluja.</p>	<p>Seinähyllly 112</p> <p>Aalto suunnitteli pienen seinähylllyn vuonna 1936. Hyllytaaso on koivuvaneria ja kannattimet taivutettua koivua. Kannattimien muoto on kolmikulmainen rengas.</p> <p>Samanlaista renkaaksi taivutettua koivua käytetään myös naulakossa, sateenvarjotelineessä ja seinään kiinnitettävässä laatikostossa.</p> <p>Uusien puisten muotojen kehittäminen oli yhteistyötä. Puuseppämestari Otto Korhonen ja Alvar Aalto keksivät yhdessä erilaisia tapoja muotoilla puuta.</p>
4.	5.	6.
<p>Jakkara 60</p> <p>Jakkara 60 on vuonna 1933 syntynyt klassikko, jonka menestys yllätti. Puuseppä Korhonen ja Aalto heittelivät jakkaran näytekappaletta lattiaa vasten. He kokeilivat, kestäkö se. Aalto innostui, koska jakkara kesti heittelyn ja huudahti: "Tätä tuolia valmistetaan vielä tuhatmäärin." Jakkaraa on valmistettu miljoonia kappaleita.</p> <p>Pinottavassa jakkaraassa on kolme puista L-kirjaimen muotoon taivutettua jalkaa. Aintulaatuisesta taivutetusta puujalasta tuli kaikkien Aalto-huonekalujen tunnusmerkki.</p>	<p>Työtuoli K65</p> <p>Korkean työtuolin jalat ovat koivua ja matala selkänoja on taivutettua koivuvaneria. Pyöreän ja mustan istuimen pinta on linoleumia, joka valmistetaan muun muassa pellavaöljystä, puujauhosta ja värijauheesta.</p> <p>Työtuoli, baarijakkara, lastentuoli ja aikuisten tuolit 65–69 ovat samaa tuoliperhettä, joka on syntynyt 1935.</p> <p>Ne ovat olleet hyvin suosittuja. Ihmiset hyväksyivät modernit huonekalut helpommin, kun ne valmistettiin kodikkaasta ja tutusta puusta.</p>	<p>Säleseinä 100</p> <p>Aalto käytti aaltoilevaa muotoa sekä rakennuksissa että huonekaluissa. Hän myös käytti usein kevyitä puurakennelmia tilaa jakamassa.</p> <p>Aaltoileva muoto ja puun keveys yhdistyvät Säleseinässä, joka on kotien tilanjakaja vuodelta 1936.</p> <p>Säleet ovat mäntyä, ja ne on sidottu kiinni kolmella vaijerilla. Koska mitään ei ole liimattu, Säleseinän voi taivuttaa aaltoilemaan, miten haluaa.</p>

7.

Tankki Nojatuoli 400

Aalto suunnitteli Tankki-tuolin vuonna 1936 Milanon näyttelyyn. Muhkea nojatuoli sai valtavasti huomiota, ja se palkittiin näyttelyssä. Tankkia pidetään 1900-luvun huonekalumuotoilun klassikkona.

Tankki-nimensä tuoli sai jämäkästä ulkomuodosta. Istuinosa on tukeva, ja käsinojat ovat leveät. Vanhojen tuolien käsinojassa oli pieni tasanne, jotta siinä voisi pitää konjakkilasiasia.

8.

Kultakello Riippuvalaisin A330S

Kuuluisa Kultakello-valaisin syntyi vuonna 1937, kun Aino ja Alvar Aalto suunnittelivat yhdessä helsinkiläisen Savoy-ravintolan sisustusta.

Kultakello-valaisimessa on kaarevia muotoja, ja se on kiiltävää messinkiä.

Kultakellon virallinen nimi on Riippuvalaisin A330S. Kirjain numeron edessä tulee suunnittelijan nimestä, joten A-kirjain tarkoittaa Alvar Aaltoa.

9.

Lattiavalaisin A810

Valkoiseksi maalattu lattiavalaisin on tehty ruostumattomasta teräksestä. Valaisimessa on kaksi kartion muotoista varjostinta. Toinen kartio ohjaa valoa kattoa kohti ja toinen kartio lattiaa kohti.

Aalto suunnitteli yleensä valaisimet tiettyyn tilaan. Lattiavalaisimen hän suunnitteli säveltäjä Joonas Kokkosen kotiin, Villa Kokkoseen.

Monet Aallon valaisimet päätyivät sarjatuotantoon, ja niitä myytiin pitkään. Myös lattiavalaisin vuodelta 1959 on myynnissä edelleen.

10.

Paimio-tuoli Nojatuoli 41

Aalto suunnitteli veistoksellisen Paimio-tuolin Paimion sairaalan luentosaliin vuonna 1932. Tuoli on tehty puusta ja ohuesta vanerilevystä, joka on taivutettu voimakkaasti.

Paimion sairaalan potilailla oli keuhkosairaus tuberkuloosi, ja tuolit auttoivat potilaita hengittämään helpommin.

Paimio-tuoli on kevyt ja helppo pitää puhtaana. Se on kuuluisa klassikotuoli, jota monet pitävät erittäin kauniina ja käytännöllisenä.

11.

Lepotuoli 43

Aalto suunnitteli vuonna 1937 lepotuolin rentoutumista varten. Lepotuolin kaarevat, koivuiset jalat joustavat. Asento on levollinen. Istuin on punottu leveästä ja vahvasta pellavanauhasta, joka antaa hieman periksi.

Kun pellavanauha kuluu, sen voi vaihtaa. Aallon suunnittelemat huonekalut ovat pitkäikäisiä, koska vanhoja osia voi korjata tai uusia osia voi ostaa.

12.

Pöytä 86 ja Tuoli 611

Moni on istunut tukevan koivuisen pöydän äärellä, jonka Aalto on suunnitellut vuonna 1935. Pöydän jalka on taivutettu samalla tavalla L-kirjaimen muotoon kuin Aalto-jakkarassa.

Tuolin 611 Aalto suunnitteli vuonna 1929. Tuoli on tehty koivusta ja leveästä pellavanauhasta. Pellavanauha tuntuu joustavalta, ja se asettuu vähitellen istujan muodon mukaan. Siksi tuolien paikkaa pöydän ympärillä kannattaa välillä vaihtaa.

13.

Mehiläispesä Riippuvalaisin A331

Aalto suunnitteli Mehiläispesävalaisimen vuonna 1953. Mehiläispesässä on 5 varjostinta, jotka saavat valaisimen näyttämään mehiläispesältä.

Aalto haki yhteyttä luonnon ja muotoilun välillä. Hän pyrki ikään kuin tuomaan luonnon sisätiloihin.

Aalto suunnitteli valaisimen Jyväskylän yliopistoa varten, mutta Mehiläispesä on suosittu myös kotien valonlähteenä.

14.

Siena-kangas

Siena on sisustuskangas, jonka Aalto suunnitteli vuonna 1954.

Kankaassa on suorakulmioita siististi rivissä kuin tiiliseinässä.

Kankaan nimi on Siena, koska Aalto rakasti italialaista Siena-kaupunkia. Sienessä on paljon vanhoja tiilirakennuksia.

Siena-kankaan suorakaidekuvioden väri on vaihdellut. Kuviot ovat olleet muun muassa mustia, punaisia tai sinisiä.

Kankaasta on tehty esimerkiksi verhoja, pöytäliinoja, tyynyjä, sängynpeittoja ja lakanoita.

15.

Aalto-maljakk

Lasista Aalto-maljakkoa löytyy eri värejä ja kokoja. Ensin maljakot puhallettiin puisiin muotteihin, mutta nykyään muotit ovat terästä.

Teräsmuottiin puhalletun lasin pinta on sileämpi.

Aalto suunnitteli maljakon ja osallistui Karhula-littalan lasitehtaan kilpailuun vuonna 1936.

Maljakon kilpailunimi oli "Eskimonaisten nahkahousut".

Aalto-maljakk tunnetaan myös nimellä Savoy-maljakk. Se on kansainvälisesti tunnetuin suomalainen lasiesine.

16.

Ravintola Savoyn sisustus

Aino ja Alvar Aalto suunnittelivat yhdessä helsinkiläisen Savoy-ravintolan sisustuksen. Pariskunta työskenteli yhdessä, mutta suunnitelmat allekirjoitti yleensä Alvar Aalto.

Aino ja Alvar käyttivät Savoyn sisätiloissa paljon mäntyä, mahonkia ja koivua. He suunnittelivat huonekalut, mutta myös valaisimet, verhot, astiat ja kasvit.

Ravintola avattiin vuonna 1937, ja se toimii edelleen. Sisustus on säilynyt hyvin.

17.

Viipurin kirjaston luentosali

Vuonna 1935 valmistunut Viipurin kirjasto tunnetaan erityisesti luentosalin katosta. Sisäkatto näyttää aaltoilevan, ja se on tehty yhteen liitetyistä puupaneeleista.

Katon muoto auttaa kaikkia luentosalissa olevia kuulemaan, mitä muut sanovat. Keskustelu luentosalissa tavallisella puheäänellä on helppoa.

Suuret ikkunat tuovat luentosaliin valoa ja vehreyttä.

18.

Paimion parantola

Paimion parantola eli sairaala sijaitsee keskellä mäntymetsää. Rakennus on valoisa, koska siinä on isoja ikkunoita ja parvekkeita.

Aalto halusi suunnitella sairaalan, joka auttaisi potilaita parantumaan. Potilailla oli keuhkosairaus tuberkuloosi, ja vuonna 1929 parhaat hoitokeinot olivat auringonvalo, raitis ilma ja lepo.

Aino ja Alvar Aalto suunnittelivat sisustuksen huolellisesti. Aallot halusivat luoda rauhallisen tilan uupuneelle potilaalle. He miettivät miltä tila näyttää, tuntuu, tuoksu ja kuulostaa.

19.	20.	21.
<p>Otaniemen vesitorni</p> <p>Otaniemen vesitorni kohoaa kalliosta Espoossa. Se on tehty harmaasta betonista vuonna 1971. Vesitorni on 52 metriä korkea, ja sen sisälle mahtuu 6000 kuutiota vettä.</p> <p>Vesisäiliössä on 12 kulmaa ja tornilla 12 jalkaa. Tornin alaosassa on toimistotiloja.</p>	<p>Lakeuden Ristin kirkon kellotorni</p> <p>Lakeuden Ristin kirkko on Seinäjoen maamerkki, ja sen kellotorni näkyy kilometrien päähän. Valkoinen kellotorni on ristin muotoinen ja kohoaa 65 metrin korkeuteen.</p> <p>Vaikka Aallolle uskonto ei ollut tärkeää, hän käytti paljon aikaa ja vaivaa kirkkojen suunnitteluun.</p> <p>Aalto suunnitteli rakennuksen lisäksi kirkkosalin sisustuksen, ehtoollisastian, kirkkotekstiilit, valaisimet ja kynttiläkruunut.</p> <p>Kirkko vihittiin käyttöön 1960.</p>	<p>Finlandia-talo</p> <p>Finlandia-talo on Helsingin tunnetuimpia rakennuksia. Katon muoto on hyvin poikkeuksellinen, ja valaistus korostaa katon veistoksellista muotoa.</p> <p>Ulkoseinän marmorilaatoista on keskusteltu paljon, koska ne taipuvat Suomen ilmastossa.</p> <p>Aalto näki Finlandia-talon itsenäisen Suomen symbolina. Rakennus valmistui vasta vähän ennen Aallon kuolemaa. Talo vihittiin käyttöön 1971, mutta kokoustiloja sisältävä siipi valmistui vasta 1975.</p>
22.	23.	24.
<p>Stora Enson pääkonttori</p> <p>Helsingin Kauppatorilla käyneet ovat nähneet Stora Enson pääkonttorin.</p> <p>Marmorista tehty rakennus valmistui vuonna 1962 ja sai lempinimen Sokeripala. Rakennuksen väri on valkea, muoto nelikulmainen ja julkisivu muodostuu suurista neliönmuotoisista ikkunoista.</p> <p>Ihmiset ovat pääkonttorista hyvin eri mieltä. Osa pitää rakennuksesta ja osa ei.</p>	<p>Kulttuuritalo</p> <p>Punatiilestä ja kuparista tehty helsinkiläinen Kulttuuritalo on yksi Aallon päätöistä.</p> <p>Kaareva ulkoseinä on umpinainen, ja sen muoto muistuttaa simpukkaa. Kaarevan seinän edessä on 60 metriä pitkä katos.</p> <p>Aalto sai käyttää suunnittelussa taiteilijan vapautta. Tarina kertoo, että Aalto luonnosteli Kulttuuritalon ensin Klubi-merkkisen tupakka-askin kanteen.</p> <p>Kulttuuritalon rakentamiseen osallistui paljon vapaaehtoisia, ja se vihittiin käyttöön vuonna 1958.</p>	<p>Lappia-talo</p> <p>Lappia-talo on Rovaniemen kulttuurikeskus. Siellä tehdään radio-ohjelmia, musiikkia, teatteria ja järjestetään tapahtumia</p> <p>Lappia-talon katon kaarevat muodot tuovat mieleen Lapin tunturimaiseman. Valkoinen ja sininen värimaailma on tuttu Aallon muista rakennuksista.</p> <p>Rakennus valmistui vähitellen, osa kerrallaan, 60-70-luvuilla.</p>

25.

Teknillisen korkeakoulun päärakennus

Aalto arvosti korkeakouluja, ja tämä arvostus näkyy hänen suunnittelemissaan koulurakennuksissa. Teknillinen korkeakoulu Espoon Otaniemessä on vaikuttava.

Korkeakoulun luentosalin julkisivu on kuin torni. Se näyttää pyöreältä ulkoilmateatterilta, jonka katsomo nousee kuin portaat.

Julkisivun materiaalit ovat punaista tiiltä, kuparia ja mustaa graniittia.

26.

Sunilan sellutehdas

Sunilan tehdas sijaitsee Pyötisen saarella Kotkassa. Sunila on Suomen vanhin säilynyt sulfaattisellutehdas. Se käynnistettiin vuonna 1938.

Tehdasalueen tunnistaa korkeasta punatiilisestä savupiipusta ja pitkistä kuljettimista.

Aalto halusi, että tehtaakin sopivat ympäröivään luontoon. Sunilassa Aallon tavoite oli, että jokainen tehtaan työntekijä näkee ikkunoista metsää ja vettä.

Nykyään näkymä tehtaan ikkunoista on erilainen, koska tehdasalue on kasvanut.

27.

Pohjolan talo

Pohjolan talo sijaitsee Reykjavikissa Islannissa. Taloa ympäröi suomaasto, joka kuhisee lintuja.

Pohjolan talo on kulttuurikeskus, jonka muut Pohjoismaat lahjoittivat Islannille 60-luvun lopulla.

Pohjolan talo tunnetaan varsinkin ainutlaatuisesta pohjoismaisesta kirjastosta. Talossa järjestetään näyttelyitä, kursseja, konsertteja ja teatteriesityksiä.

28.

Viipurin kirjasto

Viipurin kaupunginkirjasto sijaitsee vehreässä puistossa kaupungin keskustassa. Ulkoseinä on rapattu valkoiseksi, ja katto on tasainen.

Nuori Alvar Aalto voitti arkkitehtikilpailun, ja hänen suunnittelemansa kirjasto vihittiin käyttöön vuonna 1935.

Viipurin kirjastosta tuli merkittävä rakennus, ja Aalto sai mainetta maailmalla.

Kun Viipuri liitettiin toisessa maailmansodassa Neuvostoliittoon, kirjasto meni huonoon kuntoon. Nyt kirjasto on korjattu, ja sen avajaiset olivat vuonna 2013.

29.

Taidemuseo Kunsten

Kunsten on modernin taiteen museo Aalborgissa Tanskassa. Museossa yhdistyvät komeat modernin taiteen kokoelmat ja hieno arkkitehtuuri. Ulkoseinien vaalea marmori antaa tilaa veistoksille.

Kunstenin loivat yhdessä Alvar Aalto, hänen toinen vaimonsa Elissa Aalto ja tanskalainen arkkitehti Jean Jacques Barué. Museo valmistui vuonna 1972.

30.

Essenin oopperatalo

Essenin oopperatalo sijaitsee Saksassa, ja sen nimi on saksaksi Aalto Theater.

Oopperatalon kaareva julkisivu aaltoilee, ja samalla tuo mieleen pianon koskettimet.

Aallon suunnitelma voitti kansainvälisen arkkitehtikilpailun vuonna 1959. Oopperatalo valmistui noin 30 vuoden kuluttua, vasta Aallon kuoleman jälkeen. Aalto viimeisteli suunnitelmia kuolemaansa saakka.

31.

Jyväskylän yliopiston päärakennus

Punatiilisessä Jyväskylän yliopiston päärakennuksessa on kaksi osaa, juhlasali ja hallintosiipi.

Juhlasalissa järjestetään yliopiston suurimmat juhlat, luennot ja tentit sekä konsertit. Julkisivun isojen ikkunoiden takana on valoisa eteishalli.

Aalto suunnitteli koko yliopiston alueen. Päärakennus valmistui vuonna 1955, mutta alueen viimeiset rakennukset valmistuivat vasta vuonna 1970.

32.

Tornitalo Neue Vahr

Saksan Bremenissä sijaitsee 22-kerroksinen tornitalo, joka valmistui 1962.

Yläkerroksessa on kerhotila ja näköalaterassi. Pohjakerroksessa on toimisto ja kauppa. Kaikissa muissa kerroksissa on yhdeksän asuntoa, yhteinen olohuone ja suuri parveke.

Aalto suunnitteli asunnot niin, että asukkaat voivat nauttia päivänvalosta, raittiista ilmasta, luontonäkymästä ja yksityisyydestä. Yhteiset tilat kannustivat naapureita tutustumaan ja viettämään aikaa yhdessä.

33.

Seinäjoen suojeluskuntatalo

Puinen suojeluskuntatalo valmistui Seinäjoelle vuonna 1926, ja se oli nuoren Aallon ensimmäinen julkinen työ.

Suojeluskuntatalon tyyli on uusklassinen, ja pylvään muotoiset koristeet tuovat mieleen Välimeren maiden kulttuurin. Myös pohjalainen rakennusperinne näkyy.

Nykyään rakennuksessa on Suojeluskuntamuseo ja Lotta Svärd -museo.

34.

Alvar Aallon koti ja ateljee

Aalto sijoitti kotinsa lähelle katua, jotta sisäpiha olisi mahdollisimman suuri. Vihreä piha tuo mieleen japanilaisen puutarhan, ja liuskekivistä tehdyt polut kutsuvat kulkemaan. Ikkunat ja ovet ovat suuria, ja ne yhdistävät pihan ja sisätilat toisiinsa.

Kun koti valmistui vuonna 1936, Aalto muutti Turusta Helsinkiin. Kodin yhteydessä oli Aallon ateljee eli työhuone. Aalto asui kodissaan 40 vuotta, kuolemaansa saakka. Nykyisin talo on kotimuseo.

35.

Alvar Aallon ateljee

Kun Aallon työ määrä kasvoi, kodin yhteydessä ollut työhuone kävi liian pieneksi.

Aalto rakensi kotinsa lähelle uuden työhuoneen eli ateljeen vuonna 1956.

Kun rakennusta katsoo kadulta, se näyttää pitkältä ja matalalta. Ikkunoita on vähän, ja rakennusta varjostavat suuret männyt.

Suojaisa sisäpiha yllättää, se toimii myös luentosalina.

Nykyään ateljeen omistaa Alvar Aalto -säätio. Rakennukseen voi tutustua opastetulla kierroksella.

36.

Aino, Alvar ja Elissa Aallon hautakivi

Aalto oli kiinnostunut myös veistoksista, mutta monet hänen suunnittelemansa veistokset jäivät paperille.

Hietaniemen hautausmaalla Helsingissä on hautakivi, jonka Aalto suunnitteli ensimmäiselle vaimolleen Ainolle.

Hautakivessä näkyy Aallon kiintymys antiikin kulttuuriin ja Italiaan. Saman kiven alle haudattiin myös Alvar Aalto itse ja hänen toinen vaimonsa Elissa.

Kuva Tekijänoikeudet
1. Rauno Träskelin, Artek, www.artek.fi
2. Artek, www.artek.fi
3. Juha Nenonen, Artek, www.artek.fi
4. Tuomas Uusheimo, Artek, www.artek.fi
5. Juha Nenonen, Artek, www.artek.fi
6. Artek, www.artek.fi
7. Achim Hatzius, Artek, www.artek.fi
8. Artek, www.artek.fi
9. Juha Nenonen, Artek, www.artek.fi
10. Artek, www.artek.fi
11. Artek, www.artek.fi
12. Juha Nenonen, Artek, www.artek.fi
13. Juha Nenonen, Artek, www.artek.fi
14. Juha Nenonen, Artek, www.artek.fi
15. Fiskars Finland Oy Ab, www.iittala.com
16. Daderot CC0, Wikimedia Commons
17. Ninaraas, CC BY 4.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=36341784
18. CC0 Gunnar Suolahti ym. Suomen kulttuurihistoria. Industrialismin ja kansallisen nousun aika. Osa 4. K. J. Gummerus, Jyväskylä, 1936. s. 359
19. Kirsi Alastalo 2016, CC BY-SA 4.0
20. Mädsen, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=27538726
21. Kirsi Alastalo 2016, CC BY-SA 4.0
22. Ralf Roletschek, GFDL 1.2, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37162673
23. DreferComm, CC BY-SA 3.0, https://commons.wiwkimedia.org/w/index.php?curid=26390830
24. Matti K. Sinisalo – Dad's picture, GFDL, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=3854993
25. Kirsi Alastalo 2016, CC BY-SA 4.0
26. Zache, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2591157
27. Christian Bickel fingalo, CC BY-SA 2.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7279221
28. Ninaraas, CC BY 4.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=36341790
29. KUNSTEN Museum of Modern Art Aalborg, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=16889605
30. Tuxyso / Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=34239167
31. Tiia Monto, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=26214604
32. Jürgen Howaldt, CC BY-SA 2.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1731753
33. Kotivalo, CC BY-SA 3.0 , https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=20740584
34. Kirsi Alastalo 2016, CC BY-SA 4.0
35. Kirsi Alastalo 2016, CC BY-SA 4.0
36. M. Lång, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=41585448